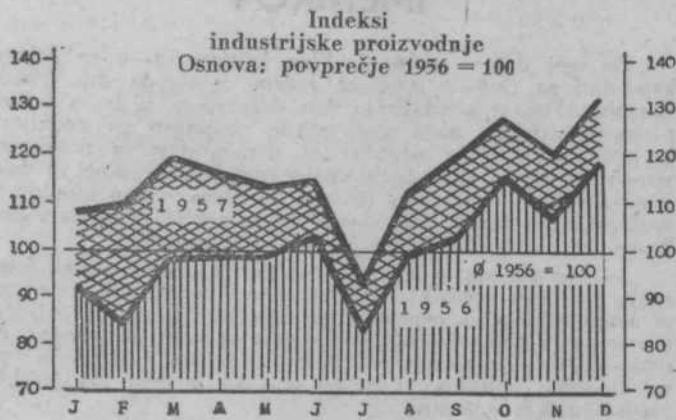

TEKSTILNA INDUSTRIJA

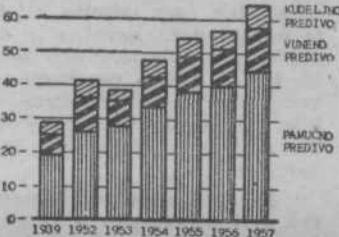
Tekstilna industrija spada med najpomembnejše veje jugoslovanske industrije. Sestavlja jo približno tri sto podjetij, v katerih dela nad sto tisoč ljudi. To pomeni, da predstavlja tekstilna industrija približno 10 odstotkov vse industrije tako po številu podjetij kakor tudi po številu zaposlenih.

Njeno proizvodnjo je mogoče razdeliti na tri osnovne skupine: proizvodnjo tekstilnih vlaken, proizvodnjo prediva in tkanin in proizvodnjo končnih tekstilnih izdelkov, kakršni so konfekcija, trikotaža in podobno.

Glede preskrbe z najvažnejšimi surovinami je tekstilna industrija odvisna od kmetijstva in uvoza. Bombaž skoraj v celoti uvažamo. Več kakor polovica porabljene volne je uvožna volna. Umetnih vlaken za zdaj sploh ne izdelujemo v državi. Domača proizvodnja tekstilnih vlaken se omejuje razen volne na industrijo konoplje, zatem pa v mnogo manjši meri na proizvodnjo svile, bombaža in lanu. Od vseh vrst proizvodnje vlaken pomenijo samo konopljarne množično industrijo, ki razen zadovoljive domačih potreb, daje tudi približno deset tisoč ton vlaken za izvoz. Proizvodnja bombaža je sorazmerna z neznatnim obsegom pridelovanja bombaža v državi, medtem ko se lahko svilarstvo z novo zgrajeno tovarno v Titovem Velesu v znatni meri obnovi v krajih, kjer je bilo včasih zelo pomembno. Glede domače proizvodnje surovin je najpomembnejša proizvodnja volne, pri kateri je najvažnejši problem izboljšanje kakovosti. Če bi bila domača volna bolj kakovostna, ne bi bile potrebe po uvozu tako velike in to daje problemom ovčarstva poseben pomen. V proizvodnji umetnih vlaken pa bo pomenil začetek obratovanja tovarne »Viskosa« v Loznici pomemben korak. Temeljni problem tekstilnih surovin pa rešuje kmetijstvo, tako da se tudi tu pojav-

lja kot pogoj za nadaljnji gospodarski razvoj.

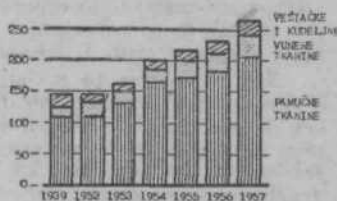
Predilnice in tkalnice so sorazmerno najbolj razviti deli tekstilne industrije. Posebno pomembna je proizvodnja bombažnih in volnenih tkanin. Njihova proizvodnja pa še ni na višini, ker doseže le približno 10 m² bombažnih in nepolna

Proizvodnja prediva v tis. tonah

2 m² volnenih tkanin na prebivalca in leto.

V trikotaži je proizvodnja nogavic dosegla v letu 1957 32 milijonov parov. Drugi izdelki pa prodirajo v potrošnjo, toda naletijo tudi na ovire, kakršne ima tudi konfekcija. Industrija konfekcije namreč zadeva ob velike težave prav zato, ker še ni sposobna izdelati dovolj do-

Proizvodnja tkan. v mil. m²

brega in raznovrstnega blaga. Njen napredek predpostavlja razen tega tudi spremembo življenjskih navad prebivalstva, posebno pa kmečkega prebivalstva, ki troši izdelke industrije trikotaže in konfekcije le v zelo omejenem obsegu.

KREDITI ZA KOOPERACIJE V KMETIJSTVU

Te dni je zvezni izvršni svet sprejel uredbo o dajanju kreditov kmetijskim zadrugam zaradi uresničenja kooperacije v kmetijski proizvodnji. Z uveljavitvijo te uredbe je bila rešena ena izmed temeljnih težav za hitrejši razvoj kooperacije. Kmetijske zadruge so bile pri koperiranju tudi doslej kreditirane, vendar to ni bilo rešeno s posebnimi predpisi in enotno.

Kooperacija med kmetijskimi zadrugami in individualnimi kmetijskimi proizvajalci se je zlasti razvila v lanskem letu. Lahko rečemo, da je kooperacija dobila določene oblike, od katerih so nekatere pokazale svojo popolno vrednost, izkazala se je za primerno sodelovanje tako za zadruge kakor za individualne proizvajalce.

Po podatkih, ki so bili objavljeni na zadnji skupščini Glavne zadrugne zveze, so do 1. novembra lani kmetijske zadruge v 84 okrajih organizirale kooperacijo pri skupni pridelavi žita na 18.072 ha, industrijskih rastlin na 850 in dragih kultur na 1782 ha. Hkrati so zadruge kontrahirale: žito na 65.252 ha, industrijske rastline na 7491 in druge kulture na 3986 ha. Razen tega so zadruge vzele v zakup 19.500 ha obdelovalne zemlje in opravile uslug s kmetijskimi stroji na 44.043 ha.

Praksa je opozorila tudi na nekatere slabosti, ki so posebno prišle do izraza tam, kjer so se dela lotili brez zadostnih gospodarskih in političnih priprav in obrazložitvev. Zadruge niso vedno dovolj obzirno izkoristile široke možnosti za sodelovanje z individualnimi proizvajalci. Ponekod so pozabili, da kooperacija ni koristna, če ne vpliva na povečanje pridelka, če ne prispeva h krepitvi družbenih skladov in socialističnih odnosov na vasi. Zato je tudi prišlo do napak, od katerih sta vidni zlasti dve. Ponekod so težili za tem, da bi se zadruge hitro »obogatile« na račun individualnih proizvajalcev, v drugih primerih pa je negospodarno poslovanje vodilo do krepitve individualnih proizvajalcev na račun zadrug. Razen tega je bilo opaženo, da se pogodbe praviloma sklepajo na krajši rok — leto, dve, s čimer je bilo praktično onemogočeno večje in dolgoročneje investiranje, uvajanje rentabilnejših kultur in povečanje donosov z uporabljanjem agrotehničnih ukrepov. Tudi pogodbene površine so majhne: povprečno hektar na proizvajalca in tako je kooperacija zajela samo majhen odstotek skupnih obdelovalnih površin. Organizacijski ukrepi, ki se jih sedaj lotevamo, kakor tudi sredstva, ki jih vlagamo v kmetijstvo, niso določena za kratek rok, temveč terjajo, da se oprežno lotimo dela in da izkoristimo dosedanje raznovrstne izkušnje.

Uredba o dajanju kredita kmetijskim zadrugam za kooperacije zagotavlja zadrugam materialna sredstva in jim omogoča uporabljanje določenih namenskih kreditov za kratkoročne in dolgoročne investicije v kooperaciji z individualnimi proizvajalci. Z uredbo so določeni način in zneski za kreditiranje same zadrug v kooperaciji kakor tudi za kreditiranje zadrug, da lahko dajejo kredite individualnim proizvajalcem.

Kredite bodo odobravalе zadrugne hranilnice, komunalne in druge banke. Zadruge lahko dobijo kredite za: nakup semen, umetnih gnojil, sredstev za varstvo rastlin, krme za živino, pogonskega materiala, živine za pitanje in perutnine kakor tudi za nadomestilo uslug pri obdelavi kmetijskega zemljišča in druge proizvodne stroške. Krediti se dajejo na podlagi pogodbe o kooperaciji, predračuna in stroškov za dohodke iz kooperacije s 5 odstotnimi obrestmi z enoletnim vrnitvenim rokom. Dolgoročni krediti za dolgoletne nasade in nakup plemenske živine se bodo odobravalı z vrnitvenim rokom 10 let.

Uredba določa pogoje, po katerih lahko zadruga dobi kredite za kreditiranje svojih članov in drugih kmetovalcev kakor tudi višino, do katere lahko zadruga odobrava te kredite. Člani zadrug in drugi individualni kmetijski proizvajalci lahko dobijo kredite le za kooperacijo z zadrugo, zadrugi plačajo dogovorjene obresti, preko zadrug pa lahko dobijo kratkoročne kredite za plačilo uslug s kmetijskimi stroji zadrug ali druge gospodarske organizacije z vrnitvenim rokom do leta dni kakor tudi dolgoročne kredite za gradbeni material, gradnjo in vzdrževanje gospodarskih objektov ter nakup plemenske živine z vrnitvenim rokom do pet let.

Z uveljavitvijo te uredbe je rešeno važno vprašanje, ki zagotavlja kooperaciji v kmetijstvu materialne pogoje, uresničeni so temeljni pogoji, ki naj privedejo do izvršitve tistega, kar se je hotelo — da ustvarimo s pomočjo kmetijske zadrug posebno obliko socialistične proizvajalne organizacije v kmetijstvu, v kateri bo kooperacija ena izmed najvažnejših oblik za uresničenje tega smotra.

M. V.